

Over oude pelgrimswegen naar Reinartzhof

Olaf Op den Kamp, Kerkrade

Dit voetspoor leidt u langs de bovenloop van de Vesdre en haar zijbeken. De Vesdre levert water aan het stuwmeer van Eupen waaruit drinkwater wordt gewonnen voor onder meer Eupen en Verviers. Om te voorkomen dat er verontreiniging uit de riolering van Roetgen en Petergensfeld in de Vesdre terecht komt, is de oorspronkelijke bedding van de Vesdre grotendeels drooggelegd en stroomt het meeste water via een bypass naar de Steinbach om vervolgens via deze beek weer in de oorspronkelijke loop van de Vesdre terecht te komen. Het gehucht Reinartzhof waar u doorheen wandelt, werd zelfs geheel afgebroken om te voorkomen dat het water verontreinigd werd. Deze wandelroute loopt door loof- en naaldbossen, langs de rand van het Kutenhartveen en door de Duitse landbouwenclave Schwerzfeld. De route heeft een lengte van circa 16 km, gaat voor de helft over zeer smalle en modderige paden langs de beekjes en is eigenlijk niet geschikt voor ongeoefende wandelaars. Stevig schoeisel en een wandelstok zijn aan te bevelen. Horeca ontbreekt onderweg, wel staan er her en der zitbanken en picknicktafels.

Aanrijroute vanuit Heerlen

A76 richting Aken. A4 tot Kreuz Aachen. Op Kreuz Aachen rechtaf naar de A44. Afslag Lichtenbusch. Daarna linksaf naar B258 richting Monschau tot in Roetgen. In Roetgen rechtsaf via Mühlenstrasse naar Petergensfeld.

Het startpunt

Startpunt is de parkeerplaats (Wanderparkplatz Weserbrücke) bij de brug over de Vesdre/Weser aan de Mühlenstraße in Petergensfeld en schuin tegenover de Charliermühle, net buiten Roetgen.

Wandelroute

Vanaf de parkeerplaats bij de brug over de Vesdre/Weser in Petergensfeld en schuin tegenover de Charliermühle (**Punt 1**) gaat u rechtsaf en volgt een onverharde veldweg tussen de tuinen (links) en het bos (rechts). U steekt een bruggetje over en loopt tussen weilanden en ruige graslanden door langs een watervoerende greppel.

In de graslanden groeien Gewone engelwortel, Ruw walstro, Ruwe smele, Brem, Trosvlief en Grote muur. Langs de greppel groeien Katwilg, Pitrus en Grote lisdodde.

U verlaat de rand van het weiland en daalt via een smal bospad rechts af richting de Vesdre.

U loopt door een open bos met in de ondergroei veel Hazelaar met daartussen Wilde kamperfoelie, Witte veldbies, Ruwe smele, Grote muur, Witte klaverzuring, Bosanemoon, Wilde narcis en Kranssalomonszegel.

Via een smal bruggetje bij grenssteen 868-867 steekt u een zijbeekje van de Vesdre over. Enkele honderden meters verder komt u uit op een geasfalteerde dwarsweg bij een brug. (**Punt 2**) Hier gaat u circa 10 meter naar links en neemt dan het smalle bospaadje naar rechts. U blijft nu dit kronkelende paadje, met rechts van u de Vesdre, steeds volgen.

De Vesdre is nabij Petergensfeld maar een smal stroompje

De wilde narcissen bloeien in het voorjaar (april – mei)

U loopt door een hoog opgaand Fijnsparrenbos met Bochtige smele, Pijpenstrootje en Blauwe bosbes. Hier leven Kruisbekken, Goudhaantjes, Zwarte mezen en Kuifmezen.

U steekt een beekje over en blijft het pad naar rechts nog circa 100 meter volgen en u komt uit op een half verharde bosweg. Deze steekt u schuin naar rechts over en vervolgt uw weg verder over het smalle bospaadje tot op een kruising met een breder bospad. Hier gaat u naar rechts. Na circa 80 meter komt u op een brede bosweg die u naar links volgt. U bereikt dan snel de Oude Brücke. **(Punt 3)**

U wandelt door avontuurlijke sparrenbossen

De Oude Brücke maakte in de Middeleeuwen onderdeel uit van een belangrijke pelgrimsroute tussen Aken en Trier. Deze route kwam langs Raeren waar de lokale pottenbakkers pelgrimsflessen en pelgrimshoorns verkochten. De hiervoor benodigde klei was afkomstig uit deze omgeving en ontstond door het verwerken van de leistenen uit het Cambrium die uiteenvielen tot een lichtgrijze kleilaag.

U steekt deze brug NIET over maar neemt vlak vóór de brug het smalle paadje naar links. Zo bereikt u na 20 meter de plek waar de Eschbach in de oorspronkelijke bedding van de Vesdre terecht komt. Daar gaat u linksaf en volgt de Eschbach stroomopwaarts.

U steekt al snel een smal zijbeekje over en loopt verder stroomopwaarts langs de Eschbach. U negeert een pad van links en volgt de beek.

In de hoog opgaande sparrenbossen groeien in de herfst veel paddenstoelen, waaronder Gewone krulzoom, Kastanjeboleet, Hanenkam, Parelamaniet, Dennenmoorder, Gele knolamaniet en Bloedrode gordijnzwam.

U volgt het pad dat soms zeer dicht langs de beek loopt.

De Natuurgids 2018-3 | 90

Langs de beek liggen natte rotsen vol mossen en levermossen. U loopt verder door een eikenbos met Wintereiken Zachte berken, Adelaarsvarens en Pijpenstrootje.

Samenvloeiing van de Eschbach en Steinbach

: In de herfst heeft de Eschbach veel water

Bij de samenvloeiing van de Eschbach en de Steinbach (picknicktafel) **(Punt 4)** steekt u via een houten brug de Steinbach over. U loopt daarna verder stroomopwaarts langs de Eschbach. Daartoe negeert u al meteen een smal pad linksaf en loopt dicht langs de Eschbach. Op een soort Y-splitsing gaat u rechtsaf en daalt steil af naar een smal pad langs de Eschbach.

U loopt door een vochtig sparrenbos vol met veenmossen. Langs de beek groeit ook een elzenbosje met Pijpenstrootje. Later gaat het sparrenbos over in een Wintereiken-berkenbos met Wintereik, Zachte berk, Adelaarsvaren en veel Pijpenstrootje. Bij een smal zijbeekje dagzoomt de grijze pottenbakkersklei.

U bereikt een Baileybrug uit de Tweede Wereldoorlog, **(Punt 5)** steekt de Eschbach over en gaat aan de overzijde direct linksaf, stroomopwaarts langs de beek via een smal pad dat steeds weer onderbroken wordt door kleine zijbeekjes.

Baileybrug over de Eschbach

U loopt door een eikenbos vol Blauwe bosbessen, Adelaarsvarens en Wilde narcissen. De Eschbach stroomt hier via stroomversnellingen door het loofbos. Rechts ligt aan de rand van het bos een brede brandgang vol Pijpenstrootje en Adelaarsvaren.

U negeert een brede grasweg van rechts en loopt verder stroomopwaarts langs de beek.

Rechts ligt het veen met veel Pijpenstrootje, Pitrus en enkele haarden van Adelaarsvaren.

Op een Y-splitsing volgt u het pad linksaf langs de beek. Na enkele honderden meters ligt ook links open veen. **(Punt 6)** Hier steekt u de twee zijtakken van de beek over. Dit is lastig bij hoog water want er is geen brug. Daarna volgt u een pad langs de bosrand (links) en het veen (rechts). Na 20 m gaat dit smalle pad over in een brede grasweg tussen het bos en het veen. U negeert een brede brandgang van links.

Het Kutenhart maakt onderdeel uit van de Hoge Venen

Het Kutenhart-veen is begroeid met Pijpenstrootje en verspreid groeiende groepjes Zachte berken. Hier en daar staan grote Fijnsparren, deze horen hier eigenlijk niet thuis omdat ze veel water uit het veen verdampen. De grote rotsblokken in het veen bestaan uit Cambrië gesteente en worden 'Vennwacken' genoemd. Verderop groeien Rijsbessen in het veen. 's Winters zit soms een Klapekster op de uitkijk.

De grasweg maakt een scherpe knik naar links. Bij een plattegrond van de Hoge Venen negeert u een voetpad rechtsaf en slaat een brede half verharde bosweg links in, deze loopt u in tussen een sparren- en een berkenbos door. Op de hoek ervan staat een picknickbank. **(Punt 7)** U negeert een bosweg naar links en een grasweg naar rechts en loopt langs een bosje met Ratelpopulieren. Kort daarop bereikt u het inmiddels afgebroken gehucht Reinartzhof.

Kapel en schuilhut in Reinartzhof

Reinartzhof ligt langs de pelgrimsweg tussen Aken en Trier. In het begin was het een armoedige kluis waarin een kluizenaar woonde die pelgrims onderdak bood. Bij mist en 's nachts luidde hij een bel om personen die in het veen waren verdwaald de weg te wijzen. In 1338 gaf Aken aan de kluizenaar een vergoeding voor verbeteringen aan de weg. In 1344 ontving de kluizenaar ook geld voor de herbouw van de "Oude Brügge" bij de samenvloeiing van de Eschbach en de Vesdre. In het begin van de 20e eeuw was in de Oberhof een landbouwbedrijf en een café waarvan niet alleen de dorpsbewoners, maar ook bosarbeiders, jagers en boswachters gebruik maakten. De bewoners van de drie hoeves fokten vee en verkochten melk. Iedere week werden boter en eieren te voet naar de markt in Eupen gebracht. In 1922 werden de Hoge Venen, en dus ook Reinartzhof, bij België gevoegd.

Vlak na de Tweede Wereldoorlog werd Reinartzhof het centrum van de koffiesmokkel. De koffie werd met karren vanuit België hierheen gebracht en daarna door smokkelaars met rugzakken naar Duitsland gebracht.

Omdat de hoeves in het stroomgebied van de Vesdre lagen en er zo verontreinigd water in het stuwmeer van Eupen zou kunnen komen, werden de hoeves in 1958 onteigend en moesten in 1962 afgebroken worden. Uiteindelijk werd de Oberhof pas in 1971 verlaten.

Links van de weg staan de doorgeschoten beukenheggen die vroeger om de weilanden van Reinartzhof stonden. Nu zijn de voormalige weilanden met Fijnsparren beplant. Links ligt de ruïne van de Oberhof. Iets hiervoor negeert u een weg naar rechts en daalt af via een weg met Beuken erlangs. U passeert de plek waar de Mittelhof stond en bereikt de kapel van Reinartzhof, gebouwd uit stenen van de ruïnes, en de schuilhut ertegenover. (Punt 8) Een mooie plek voor een pauze. Hier negeert u een weg linksaf en passeert de voormalige Unterhof.

Oude pelgrimsweg in Reinartzhof

Onderaan de helling staat een kruis uit 1918 dat opgericht is voor de familie Braun-Neicken. U loopt door een beukenbos vol Hulst. Op oude Beuken groeien Echte tonderzwammen.

Op een geasfalteerd dwarsweg gaat u rechtsaf en daalt door bossen met Zachte berken af tot bij de brug over de Steinbach.

Rechts ziet u het uiteinde van de betonnen omleiding van de Vesdre die hier uitkomt in de Steinbach.

Aan de overzijde van de brug loopt u rechtdoor bergop via een asfaltweg door eikenbossen. Bij perceelsteen 680-794-795 neemt u een asfaltweg rechtsaf. U negeert een onverharde bosweg rechtsaf. Op een Y-splitsing gaat u linksaf. Na 50 m negeert u een weg linksaf en loopt langs een slagboom

rechtdoor met links achter een beukenheg de weilanden rondom Schwerzfeld. U passeert ook grenssteen 848 en loopt nu langs de Duitse kant van de Duits-Belgische grens. Op een asfaltweg bij Parkplatz Schwerzfeld met enkele wandel-infoborden (**Punt 9**) gaat u linksaf, nog steeds tussen de weilanden en het bos door. U passeert enkele woonhuizen en volgt de Schwerzfelder Straße bergaf. Na 500 m, tegenover huisnummer 71, gaat u linksaf via een verharde weg tussen weilanden door. Na 250 m gaat u rechtsaf via een voetpad tussen heggen door, steekt een geasfalteerde weg over en volgt het voetpad verder. Langs het pad groeien Bosanemonen. Op de volgende geasfalteerde weg gaat u linksaf en volgt deze tot op een dwarsweg, de Mühlenstraße. Hier gaat u rechtsaf en bereikt na 100 m de parkeerplaats waar de wandeling eindigt.

Foto's van de schrijver

Routekaartje: Rim Beckers

